

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8SŽi/4/2013
Identifikačné číslo spisu:	4012200686
Dátum vydania rozhodnutia:	23.04.2013
Meno a priezvisko:	CSc., JUDr. Eva Babiaková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:4012200686.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: H. L., W., P. S., proti odporcovi: Okresný súd Nitra, Štúrova 9, Nitra, za účasti: J. X., Z., P. S., o opravnom prostriedku proti rozhodnutiam odporcu, o odvolaní navrhovateľa a J. X., proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp/90/2012 - 223 zo dňa 10. januára 2013, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp/90/2012 - 223 zo dňa 10. januára 2013, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Nitre zastavil konanie o opravnom prostriedku proti rozhodnutiam odporcu vo veciach vedených pod Inf 243/2012 až Inf 315/2012, vydaných podľa § 18 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. o slobode informácií“).

Skúmajúc podmienky konania pred súdom podľa § 103 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s .p.“) a § 104 O. s. p. s poukazom na § 19 ods. 1, 2 veta prvá zák. o slobode informácií, dospel krajský súd k záveru, že nie je daná príslušnosť krajského súdu rozhodovať o opravnom prostriedku proti rozhodnutiam vydaným v správnom konaní, odvolacím orgánom v danej veci je Krajský súd v Nitre (ako orgán správy súdov). Z tohto dôvodu krajský súd rozhodol o zastavení veci v súdnom konaní s tým, že po právoplatnosti rozhodnutia bude vec postúpená príslušnému správne odvolaciemu orgánu. Proti tomuto uzneseniu podali v zákonnej lehote dňa 24. januára 2013 odvolanie navrhovateľ a J. X.. Žiadali, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil a vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Postup krajského súdu označili za nezákonný a nespravodlivý proces, ktorým im bolo odňaté právo na súdnu ochranu, pričom vlastný výrok rozhodnutia považovali za neurčitý. Z § 19 zák. o slobode informácií vyplýva právo na podanie dvoch rôznych opravných prostriedkov, pričom v tomto prípade bol podaný opravný prostriedok na základe, ktorého mal súd preskúmať rozhodnutia o odmietnutí žiadosti. Uviedli, že nepodali odvolanie podľa § 19 ods. 1 zák. o slobode informácií, ale opravný

prostriedkov podľa § 19 ods. 4 zák. o slobode informácií, na ktorého prejednanie je príslušný súd v konaní podľa tretej hlavy piatej časti O. s. p. Namietali, že odporca nemôže byť správnym orgánom, nakoľko sa jedná o nezávislý a nestranný súd, a teda nemá právomoc konať v správnom konaní. Krajský súd sa nevysporiadal s právnou argumentáciou uvedenou v návrhu, a preto nemožno napadnuté rozhodnutie považovať za presvedčivo odôvodnené. Krajský súd konal svojvoľne a nedodrжал procesný postup podľa O. s. p., nerozhodol o žiadosti navrhovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov a pred rozhodnutím vo veci nenariadil pojednávanie. Navrhovateľ trval na tom, že vo veci je daná právomoc súdu podľa § 7 O. s. p. a § 250m ods. 1 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že odvolanie nebolo podané dôvodne.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 41 ods. 2 O. s. p. každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený.

Podľa § 250l ods. 1 O. s. p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 250l ods. 2 O. s. p. pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Podľa § 250m ods. 1 O. s. p. konanie sa začína na návrh, ktorým je opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu.

Podľa § 250m ods. 3 O. s. p. účastníkmi konania sú tí, ktorí nimi sú v konaní na správnom orgáne, a správny orgán, ktorého rozhodnutie sa preskúmava.

Podľa § 250d ods. 3 O. s. p. súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby alebo, ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo, ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p. v správnom súdnictve preskúmavajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 O. s. p. v správnom súdnictve preskúmavajú súdy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len "rozhodnutie správneho orgánu").

Podľa § 247 ods. 2 O. s. p., pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 19 ods. 1 zákona o slobode informácií proti rozhodnutiu povinnej osoby o odmietnutí požadovanej informácie možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia alebo márneho uplynutia lehoty na rozhodnutie o žiadosti podľa § 17. Odvolanie sa podáva povinnej osobe, ktorá rozhodnutie vydala alebo mala vydať.

Podľa § 19 ods. 2 zákona o slobode informácií o odvolaní proti rozhodnutiu povinnej osoby rozhoduje nadriadený povinnej osoby, ktorá vo veci rozhodla alebo mala rozhodnúť. Ak ide o rozhodnutie obecného úradu, o odvolaní rozhoduje starosta obce (primátor). Proti rozhodnutiu ústredného orgánu štátnej správy možno podať rozklad, o ktorom rozhoduje vedúci ústredného orgánu štátnej správy.

Podľa § 19 ods. 4 zákona o slobode informácií rozhodnutie o odmietnutí žiadosti možno preskúmať v súdnom konaní podľa osobitného zákona.

Ustanovenie § 41 ods. 2 O. s. p. predstavuje interpretačné pravidlo, ktoré umožňuje vykonať posúdenie podania tak, aby bol jeho výklad zodpovedajúci vôli tej osoby, ktorá daný úkon podáva. Každý procesný úkon sa posudzuje podľa jeho skutočného obsahu, aj keď je nesprávne označený. Súd môže postupovať podľa tohto ustanovenia, ak je z obsahu podania nad všetky pochybnosti zrejmé, o aký procesný úkon v skutočnosti ide.

Navrhovateľ sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného odporcom v správnom konaní podľa zák. o slobode informácií. Z ustanovenia § 19 ods. 1 zák. o slobode informácií vyplýva, že odvolanie proti rozhodnutiu o neposkytnutí požadovanej informácie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia, a to subjektu (povinnej osobe), ktorý rozhodnutie vydal.

Skutočnosť, že navrhovateľ doručil podanie označené ako opravný prostriedok krajskému súdu a požadoval, aby o ňom rozhodol v konaní podľa tretej hlavy piatej časti O. s. p. nezakladá právomoc súdu. Voľba orgánu, ktorý rozhodne o opravnom prostriedku, nepatrí účastníkovi konania, nakoľko táto skutočnosť explicitne vyplýva zo zák. o slobode informácií, § 19 ods. 1. Súd nemá právomoc napadnuté prvostupňové rozhodnutie v rámci správneho súdnictva preskúmať, pretože zo zák. o slobode informácií im takáto právomoc nie je daná.

Keďže štátne orgány môžu konať len na základe ústavy v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, prvostupňový súd nemal inú možnosť, ako rozhodnúť o zastavení konania a postúpení veci orgánu oprávnenému vo veci konať a rozhodnúť. Súd v správnom súdnictve rozhodujú v konaní podľa tretej hlavy piatej časti O. s. p. len v prípadoch, kedy tak zákon výslovne ustanoví.

Odporca - Okresný súd Nitra, nevystupuje ako orgán súdnej moci, ale má postavenie povinnej osoby podľa zák. o slobode informácií, teda orgánu verejnej správy.

Ako už bolo uvedené, súd rozhodujú o opravných prostriedkoch proti správnym rozhodnutiam v prípadoch, ak to výslovne ustanovuje osobitný zákon (§ 250l ods. 1 veta prvá O. s. p.). Ide o princíp tzv. pozitívnej enumerácie na rozdiel od konania podľa druhej hlavy piatej časti O. s. p., kde súd rozhodujú na základe generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou. V prejednávanom prípade zákon nestanovil, že by bolo možné predmetné rozhodnutie preskúmať postupom podľa tretej hlavy piatej časti O. s. p., naopak ako odvolací orgán bol označený nadriadený orgán povinnej osoby, v tomto prípade je na rozhodnutie o odvolaní príslušný Krajský súd v Nitre, ktorý však, podobne ako odporca, nekoná z pozície orgánu súdnej moci, ale správny orgán - nadriadený povinnej osoby (§19 ods. 2 zák. o slobode informácií). Až následne, jeho druhostupňové správne rozhodnutie bude možné preskúmať súdom postupom podľa druhej hlavy piatej časti O. s. p. (konanie o žalobách proti právoplatným rozhodnutiam správnych orgánov).

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej konštantnej judikatúre uviedol, že právo na spravodlivý súdny proces neznamena nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Z opačného pohľadu možno povedať, že neúspech v súdnom konaní nemožno považovať za porušenie základného práva. Je v

právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony (I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, I. ÚS 59/04).

Podľa § 103 O. s. p., kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 O. s. p., ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Ak vec nespadá do právomoci súdov alebo, ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu; právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú pritom zachované.

Prvostupňový súd správne uviedol, že o odvolaní proti rozhodnutiu povinnej osoby (odporcu) rozhoduje odvolací orgán, ktorým je v tomto prípade Krajský súd v Nitre ako správny orgán. Vzhľadom na ustanovenia § 19 ods. 1, 2 zák. o slobode informácií na rozhodnutie o opravnom prostriedku (odvolaní) proti rozhodnutiu odporcu vydanému podľa zák. o slobode informácií nie je daná právomoc súdu rozhodovať o podanom odvolaní (opravnom prostriedku) navrhovateľa.

Krajský súd správne postupom podľa § 104 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. predmetné konanie zastavil a vec postúpil orgánu príslušnému na konanie a rozhodnutie vo veci. Spôsobilým a do právomoci súdu patriacim bude až rozhodnutie druhostupňového správneho orgánu o odvolaní vydané v správnom konaní.

Vzhľadom na to, že osobitný zákon (zák. o slobode informácií) jednoznačným spôsobom ustanovil lehoty na podanie odvolania proti prvostupňovému rozhodnutiu (§ 19 ods. 1 veta prvá), ďalej jednoznačným spôsobom ustanovil, komu sa má odvolanie podať (§ 19 ods. 1 veta druhá), a kto o podanom odvolaní rozhoduje (§ 19 ods. 2), konanie o podanom opravnom prostriedku navrhovateľa nespadá do právomoci súdov.

Najvyšší súd upozorňuje na to, že súdy skúmajú svoju právomoc skôr, ako začnú vo veci konať a ich právomoc na konanie musí byť v právnom predpise uvedená pozitívne. Občiansky súdny poriadok a ani iný právny predpis neobsahuje ustanovenie, podľa ktorého by súd mohol v rámci tretej hlavy piatej časti O. s. p. preskúmať prvostupňové rozhodnutia vydané podľa zák. o slobode informácií, a tak nebolo možné prejednať návrh navrhovateľa zo dňa 30. júla 2012 podľa tretej hlavy piatej časti O. s. p., tak ako sa dožadoval navrhovateľ, ale jeho podanie muselo byť postúpené na vybavenie podľa príslušných ustanovení zák. o slobode informácií. Krajský súd svojím rozhodnutím teda „neprekvalifikoval“ návrh navrhovateľa zo dňa 30. júla 2012 z opravného prostriedku proti rozhodnutiam správnych orgánov podľa tretej hlavy piatej časti O. s. p., ale jeho podanie vybavil v súlade s § 103, § 104 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. a § 250l O. s. p.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť súdu skúmať najprv podmienky, za ktorých môže súd vo veci konať, krajský súd dodržal tento postup a dospel k správne záveru, že tieto podmienky za súčasného stavu správneho konania nie sú dané, a z toho dôvodu sa ani nemohol vo svojom rozhodnutí zaoberať konkrétnymi námietkami navrhovateľa ohľadne postupu a rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že krajský súd nerozhodol o žiadosti o oslobodení od súdnych poplatkov, je potrebné uviesť, že vzhľadom ku skutočnosti, že nebola daná právomoc súdu konať vo veci, takýto postup bol v súlade so zásadou hospodárnosti konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. rozhodnutie Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp/90/2012 - 223 zo dňa 10. januára 2013, ako vecne správne potvrdil.

Nad rámec nutného odôvodnenia je potrebné uviesť, že orgán, ktorému bude vec postúpená bude v konaní rozhodovať len o opravnom prostriedku podanom navrhovateľom. Účastníkom konania podľa zák. o slobode informácií je výlučne žiadateľ, t. j. fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá požiada o sprístupnenie informácie, a preto vo vzťahu k J. X. možno uvažovať len o takom procesnom výsledku, ktorým je zastavenie súdneho konania.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 250k ods. 1 O. s. p. a § 250l ods. 2 O. s. p. a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže navrhovateľ v odvolacom konaní nemal úspech a odporcovi ani J. X. náhrada trov konania zo zákona neprislúcha.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.